

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Člankarina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 22. Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.952.

LETO XII.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v soboto, dne 27. aprila 1929.

Telefon št. 2552.

STEV. 50.

Zasedanje tarifnega odbora.

Ta teden je zasedal tarifni odbor, ki se je pečal ne le s strogo tarifnimi vprašanji, temveč tudi z razlogi in posledicami znatno zmanjšane transportne kapacitete železniškega prometa. Na koncu zasedanja je tarifni odbor sestavil v tem oziru posebno resolucijo in jo dne 25. t. m. v posebni deputaciji predložil ministru prometa g. dr. Korošcu. V resoluciji tarifni odbor uvodoma naglašja, da povzroča zmanjšana transportna kapaciteta škodo ne le gospodarskemu poslovanju, temveč vpliva brez dvoma tudi na rezultat naše trgovske bilance in na rezultat dohodkov železniške uprave. Ker pa dohodki železniške uprave v jako znatni meri vplivajo na tarifno politiko in na transportno kapaciteto železnice, je tarifni odbor vsled današnje prometne situacije jako v skrbeh.

V nadaljnjih izvajanjih pravi resolucija:

»Po naših informacijah se transportna kapaciteta ne more izboljšati vsled pomanjkanja vagonov, posebno odkritih, in vsled občutnega pomanjkanja lokomotiv. Na področju vseh direkcij obstoji nevarnost, da se ta položaj ne bo mogel izboljšati do jesenske sezone; ko se morajo železnice tudi ob normalnih prilikah boriti z velikimi težavami. Tako ni mogoče upati, da se bo mogel promet normalizirati tekom tega leta. Znano nam je, da je železniška uprava že primerno ukrenila za normalizacijo, vendar se v tem oziru do sedaj v gospodarstvu še ni pokazal zaželen efekt storjenih ukrepov.

Po našem mnenju je spričo navedenega položaja potrebno, da se z nujnimi, začasnimi ukrepi doseže vsaj postopno izboljšanje današnjega položaja.

Po izčrpnih obravnavah so se sekcije tarifnega odbora prepričale, da bi železniška uprava morala posvetiti posebno pozornost sledečim potrebam:

1. Nujno bi bilo izvršiti potrebna popravila poškodovanih vagonov v najbližjih delavnicah in posebno velikega števila lokomotiv. V ta namen bi bilo nujno pripraviti potrebna denarna sredstva.

2. Med tem naj se omogoči prevoz

blaga z vagoni in lokomotivami, izposojenimi od inozemskih železniških uprav.

3. Revidira naj se navedba Generalne direkcije železnice glede porabe odprtih vagonov za prevoz premoga na ta način, da se po osiguranem prevozu premoga za železnice, parobrode in uradne institucije vagoni primerno porazdele na vsa ostala podjetja.

4. Preskrbi naj se železniškim delavnicam nujno potrebni material v najkrajšem času potom direktnih nabavk delavnic in oblastnih direkcij.

5. Posebno je upoštevati one relacije, ki so pretrpele največjo škodo vsled elementarnih neizgovorljivih krajev. V ta namen prosimo:

a) da se pospeši cirkulacija vagonov, odpremljenih v pristanišča, posebno v Split in v Šibenik;

b) da se podaljša delovni čas, kjer je to potrebno za pospešitev prometa, posebno v pristaniščih pri razkladanju parobrodov;

c) da se pospeši pretovor v Bosanskem Brodu in ostalih prometno važnih postajah in pretovor razbremenjen s postavitvijo trajekta v Boljevcih in tovorjenjem žitaric v vrečah v odprte vagoni;

d) da se nujno nabavi spojne cevi za tovarne vagoni v tunele preko Ivanplanine.

Spričo opisanih prometnih prilik prosimo g. ministra, da odredi obravnavanje vprašanja zaračunavanja vagonov za naložene vagoni, ki so ob ukinitvi prometa ostali na medpotnih postajah. Ker je ta ukinitve trajala na mnogih progah jako dolgo, na nekaterih do 60 dni, so nastali za gospodarstvo veliki stroški. Sekcije tarifnega odbora so obravnavale to vprašanje in prišle do prepričanja, da pobiranje stonine v večini slučajev ni upravičeno, ker odpošiljatelj blaga niso mogli imeti nikakega vpliva na cirkulacijo dotičnih vagonov, kar je ratio legis za pobiranje stonine po železniški upravi.

Končno prosimo, da izvolite odobriti, da se za razpravo o teh vprašanjih v najkrajšem času skliče skupna konferenca predstavnikov železniške uprave in predstavnikov gospodarstvenih zbornic.

Trošarinska novela.

V tekočem letu imamo zaznamovati v finančni zakonodaji važne dogodke. Najprej se je noveliral zakon o neposrednih davkih v glavnem glede najšibkejših plati tega zakona, to je glede rentnine, pred kratkim pa smo dobili novo zakona o državnih trošarinah.

V splošnem je vzela naša javnost noveliranje trošarin z zadoščenjem na znanje. Zadnja novela trošarinskega zakona pomenja odločen korak naprej. Izpolnjuje nam davno zahtevo po izenačenju trošarine na vino in žganje na celo državo, ureja pa hkrati tudi vprašanje samoupravnih doklad in naklad na vse važnejše trošarinske predmete. V tem oziru je novela napravila v gospodarstvu jako povoljen utis, ker izpolnjuje želje, ki so bile parlamentarnim potom skoro nedosegljive.

Ob tej priliki je ostalo nerešeno samo eno, jako važno vprašanje, to je vprašanje trošarine proste žganjeh. Po noveli ostaja kmečka žganjeha iz lastnih proizvodov še na

dalje oproščena vsake kontrole in tudi vsake trošarine. Na žganje je dolžan plačati trošarino šele oni, ki tako žganje kupi.

To se le redko dogaja, ker je jako težavno. V promet prihajajo tihotapskim potom izdatne množine trošarine prosto izkuhanega žganja, ki povzročajo legalni trgovini jako veliko konkurenco in škodo. Trgovski krogi se ne obračajo proti kmečkim posestnikom. Oni ne zahtevajo, da plačajo kmečki posestniki trošarino od vsega žganja, katerega izkuhajo iz lastnih pridelkov, ampak le žele, da se trošarine prosta žganjeha omeji na ta način, da se dene vse kotle pod uradno kontrolo in se dovoli kmečkim posestnikom izkuhati trošarine prosto samo gotove množine, katere rabijo po številu članov družine za svoje gospodarstvo. Ta način proste žganjeha je v preteklih časih pri nas do cela vsirezal potrebam kmečkega prebivalstva. Kontrola kotlov in omejitev proste žganjeha je edino učinkovito sredstvo, da se prepreči dohajanje trošarine prostega žganja v neposredni konsum brez plačila trošarine.

Izenačenje trošarine na žganje je bil prvi korak k izboljšanju položaja. Prepričani smo, da bo državna uprava v doglednem času uvidela, da mora napraviti na tej poti še drug korak in omejiti prosto žganjeha v smislu želj in prizadevanj trgovskih krogov.

Drugo važno vprašanje, katero v trošarinski noveli ni jasno izraženo, je vprašanje, kdaj zapade trošarina na vino. Splošno se interese boje, da se bo odločilo, da zapade ta trošarina ob prehodu v promet in potrošnje tolačilo tako, da bo plačal trošarino trgovec, ko vkleti od vinogradnika prevzeto vino. Interese žele, da se vprašanje zapadlosti trošarine ne izpremeni in da se trošarina pobira še naprej ob prehodu vina v neposredni konsum ali v nadrobno prodajo. V tem smislu so interese, tako trgovci kakor gostilničarji, v zadnjem času ponovno intervenirali v ministrstvu za finance. Definitivno to vprašanje še ni rešeno, odloči pa se v najkrajšem času z objavo pravilnika. Deputacije interesentov so v ministrstvu našle umevanje za svoje težnje in pričakujejo, da bo pravilnik to nejasno vprašanje rešil na način, ki vstreza potrebam trgovine in gostilničarstva.

Jako važno je tudi vprašanje odplačevanja razlike na trošarini od zaloga po stanju dne 15. aprila t. l. Plačilo v razmeroma kratkem razdobju enega meseca bi trgovini povzročilo nepremagljive težave. Interese so v tem pogledu svoje želje že izrazili na merodajnem mestu in dobili zagotovilo, da se bodo po možnosti upoštevale.

Ako se vprašanje trošarine na vino in vprašanje odplačila razlike povoljno reši, bo vstreženo vsem željam interesentov glede nove trošarinske novele, ker se bodo s tem odpravile trdote, ki gredo na račun gospodarstvenih krogov.

Zahvalna brzojavka Zbornice za TOI v Ljubljani Nj. Vel. kralju.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je poslala Njegovemu Veličanstvu kralju Aleksandru ob priliki, ko sprejema ljubljanska univerza v svoj naziv Njegovo ime, nastopni brzojav:

»Vaše Veličanstvo je blagovolilo prevzeti pokroviteljstvo proslave ustanovitve ljubljanskega vseučilišča in dovoliti, da sprejme ljubljansko vseučilišče v svoj naslov visoko ime Vašega Veličanstva. V iskreni radosti cele Slovenije na plemenitem ukrepu, ki je svetla odlika našega vseučilišča v Ljubljani, prosi Zbornica za TOI kot zastopnica gospodarskih krogov Slovenije, da sprejme Vaše Veličanstvo za najvišje priznanje našemu ljubljanskemu vseučilišču odkritosrečno zagotovilo njegove resnične udanosti in globoke zahvalnosti.

Zbornica za TOI: Predsednik: Ivan Jelačin ml. Generalni tajnik: Doktor Fran Windischer.

Anketa o načrtu zakona o rudarskih pokojninah.

V petek 26. t. m. se je vršila pri Zbornici TOI v Ljubljani pod vodstvom zborničnega generalnega tajnika dr. Frana Windischerja anketa o načrtu zakona o rudarskem pokojninskem zavarovanju. Udeležili so se te ankete zastopniki skoro vseh večjih rudarskih podjetij iz Slovenije. Po kratkem pojasnilu g. dr. Windischerja, ki je omenjal, da se je zbornica posrečilo dobiti načrt omenjenega zakona in dobiti priliko, da se o njem izjavi, je podal g. dr. Makso Obrsnel jako zanimivo poročilo o problemu rudarskega pokojninskega zavarovanja. Iz tega poročila posnemamo sledeče:

Problem rudarskega pokojninskega zavarovanja obsega dve glavni točki: 1. vprašanje pokrajinskega pokojninskega sklada, 2. vprašanje sanacije bratovskih skladnic.

Pokrajinski pokojninski sklad je bil osnovan z naredbo deželne vlade za Slovenijo leta 1919 in je dobil zakonito podlago z zakonom o pokrajinskem pokojninskem skladu za Slovenijo z dne 19. februarja 1922. Ta sklad je dotiran z doklado na premog po 5 Din od tone premoga, namenjenega za konzum. V letu 1927 je znašala dotacija okroglo 8.300.000 Din.

Namen, da naj bi to breme nosili širši sloji, se ni uresničil. Efektivna obremenitev s temi dokladi je šla dejansko le na račun producentov in se ni prevladala — kakor je bilo nameravano — na konsumente.

Po določilih zakona je sklad namenjen provizionistom, vdovam in sirotam bratovskih skladnic v Sloveniji, dalje v državi bivajočim rentnikom delavske neugodne zavarovalnice in železničarske neugodne zavarovalnice v Ljubljani ter vpokojencem Pokojninskega zavoda za zasebne nameščence v Ljubljani v dopolnitev rent za največ 150 Din in po 42 Din za otroke in ženo, največ 300 Din skupnega dohodka na mesec.

Uprava sklada je imela najprvo Začasno delavsko zavarovalnico zoper neugode v Ljubljani, sedaj pa jo ima Pokojninski zavod za zasebne nameščence v Ljubljani, ki repartira dohodke sklada po vsako leto ugotovljenem ključu in sicer leta 1927: a) delež bratovskih skladnic pokrajinskega pokojninskega sklada za rudarje 66,7%, b) delež obeh likvidiranih neugodnih zavarovalnic OUZD 24% in c) delež rentnikov Pokojninskega zavoda v Ljubljani 9,3%.

Pri določevanju ključa se vpoštevajo avtonomne valorizacije imenovanih institucij v različni meri:

a) skupina rudarjev — avtonomna valorizacija (pravilnik 1. jan. 1925) se vpoštevata, rentniki z valoriziranimi rentami ne štejejo v ključ;

b) skupina OUZD — avtonomne valorizacije ni, rentnikov novih ni;

c) skupina Pokojninskega zavoda — avtonomna valorizacija (pravilnik o draginskih dokladah) se — kolikor je znano — ne vpoštevata, rentniki z valoriziranimi rentami se štejejo v ključ, ako njihove zakonite rente (brez avtonomnih draginskih doklad) ne dosegaajo zneskov, določenih v zakonu o pokrajinskem pokojninskem skladu.

Analiza: 1. Začasen ukrep prehodne dobe traja dalje v razmerah, ki so izpremenjene: a) glede obremenitve produkcije ali konzuma, b) glede spo-

sobnosti zavarovalnih institucij za avtonomno ureditev; 2. sudstva, ki se izbirajo vključno iz ene grane gospodarstva, se dodeljujejo granam, ki ničesar ne prispevajo; 3. rudarji so pri krajsani v dvojnem pogledu: prvič, ker prispeva rudarstvo drugim panogam, drugič, ker se ključ ugotavlja po formalno enakem, stvarno pa različnem kriteriju, njim v škodo; 4. dolžnost na premož se pobira samo od premoga v Sloveniji.

Poizkusi, da se izpremeni to stanje, so se podvzeli že opetovano, toda brez uspeha, ker se je skušalo samo odpraviti sklad, ne da bi se našlo konkretno nadomestilo in ker se je stvar tudi izgravalala.

Vprašanje sanacije bratovskih skladnic.

Stare lokalne bratovske skladnice so poslovale avtonomno do 31. decembra 1924. Ko je nastopila devalvacija valute, se o tem ni vodilo računa, temveč so se pobirali prispevki in izplačevale pokojnine še nadalje po starih normah in relaciji 1 K = 0,25 Din. Dne 1. januarja 1925 je stopil v veljavo novi pravilnik o bratovskih skladnicah (dr. Zerjavov), ki je odredil: 1. centralizacijo krajevnih bratovskih skladnic za pokojninsko in nezgodno zavarovanje v glavne bratovske skladnice (Ljubljana, Zagreb, Sarajevo, Beograd in Split), 2. polno vpoštevnanje članske dobe pred 1. januarjem 1925 za pravice po novem s svojevrstno valorizacijo, 3. novo ureditev pokojninskega rudarskega zavarovanja po kategorijah z največjo (80%) pokojnino po 30-letni normalni starostno in onemoglostno rento, 4. prispevek do 5% zavar. kat. zaslužkov (a unettä). Ugotovilo se je, da je znašal za kritje po matematični bilanci za Slovenijo deficit 360 milijonov Din.

Razvoj v Sloveniji kaže sledečo sliko:

Poslovanje (starostna renta od početka ukinjenja) kaže v letu 1925 dohodkov nekaj čez 8 milijonov dinarjev, izdatkov okrog 2 milijona dinarjev, prebitek 6 milijonov dinarjev, čiste premoženja 10 milijonov dinarjev; v letu 1926 dohodki 7-8 mil. dinarjev, izdatki 7-5 mil. dinarjev, prebitek 9-3 mil. dinarjev; leta 1927: dohodki 7-5 mil. dinarjev, izdatki 8-3 mil. dinarjev, deficit tri četrtine milijona dinarjev. V letu 1928 se izvrši poizkus začasne sanacije s tem, da se poviša prispevek od 5% na 7% in pokojninska normala od 30 na 40 let. Skupno poslovanje pokaže prebitek 744.200 Din, toda pri Trboveljski premogokopni družbi deficit 267.700 Din. Skupni efekt v letih 1925—1928 kaže prebitek 8.345.600 Din, na katerem participira TPD z 2.078.300 Din. V doglednem času je pričakovati nove krize.

Analiza položaja nam kaže sledeče:

1. Prilagoditev dotacij izpremenjenim razmeram prihaja prekasno;
2. efektiven razvoj pri poedinih krajevnih skladnicah je močno različen, ker bi izhajale ene še s 5% prispevki, druge so deficitne pri 7%;
3. število vpokojencev od leta do leta narašča, kar tira institucijo v absurdno situacijo, tako da mora deficit v najkrajšem času zopet nastopiti in nadalje naraščati;
4. spričo različnosti interesov bo sporazumna rešitev tega vprašanja težka in bo vlada morala nastopiti kot arbitar.

Oba problema zadeneta v svoji skupnosti v Sloveniji približno 15.000 delavcev in tangirana so premogovna podjetja: Trboveljska premogokopna družba, Krmelj, Lešče in Velenje ter druga rudarska (Mežica), topilniška in železna industrija (Celje, Litija, Šoštanj, Štore, Jesenice).

Nato je navajal g. tajnik Mohorič važnejše določbe načrta rudarskega pokojninskega zakona. Po obširni debati se je razprava prekinila ter se nadaljuje v četrtek. Takrat se bo zavzelo končno stališče, na podlagi katerega bo Zbornica TOI podala potem svojo izjavo ministrstvu za šume in rude.

Važna davčna vprašanja.

Generalna direkcija davkov je izdala te dni na podrejene finančne direkcije navodila glede amnestije trošarinskih kazni in glede obdačenja trgovskih potnikov.

a) Abolicija in amnestija trošarinskih prestopkov.

V navodilih opozarja generalna direkcija na določila predmetnega zakona in odreja, da finančne direkcije ustavijo vse preiskave radi trošarinskih prestopkov in zahtevajo v vsakem primeru samo prikrajšano trošarino. Ako je odločba o plačilu kazni in trošarine že izdana, se sme izterjati samo trošarina, ne pa tudi kazen. Že plačane kazni se ne povračujejo.

b) Obdačenje trgovskih potnikov.

Plačevati pravilni davek letnih 1000 Din so dolžni samo oni potniki in agenti, ki vrše svoje posle od kraja do kraja. Ako omejujejo svoje poslovanje samo na en kraj in ne potujejo od kraja do kraja, plačujejo prihodnino ne v pavšalni izmeri, ampak po prijavi, v kateri napovedo dejanske dohodke.

Glede legitimiranja trgovskih potnikov in potujočih agentov odreja generalna direkcija nastopno:

Trgovski potniki, ki se nahajajo v službi, se bodo legitimirali na potu s knjižico, da so davek plačali. Trgovski potniki in potujoči agenti, ki se s tem poslom bavijo kot s samostojnim poklicem in ne spadajo pod fiskalno obdačenje v višini 1000 Din, se bodo legitimirali na potu z davčno knjižico.

Eksport vina iz Jugoslavije.

Leta 1926 je bilo eksportiranih iz Jugoslavije 253 vagonov vina, leta 1927 920, lani v prvi polovici 299, v vsem letu pa najbrž okoli 1000 vagonov, kar odgovarja vrednosti ca 50 milijonov dinarjev. V inozemstvo grede večinoma vina iz vzhodnih delov Jugoslavije, in sicer zato, ker so bolj cenena. Za dvig eksporta, ki je še veliko premajhen, se je v zadnjem času veliko naredilo, a uspeh je izostal. Med odredbami, ki jih za pospeševanje eksporta, navajajo viničarji, so vozninske olajšave in uvozne premije. V zadnjem času navajajo neko drugo sredstvo. Po ogrskem zgledu naj se vrši izvoz tako, da importne države o njegovi višini nič ne izvedo; in to z ozirom na protidredbe importnih držav proti izvoznim premijam eksportnih držav. Ogrski eksporterji plačajo samo železniško vozino v lastni deželi do državne meje. Od tam do namenilne postaje kreditira država voznino, to se pravi, jo plača. Da se zadosti obliki, plača eksporter neko malenkost, dočim odpade večji del na državno blagajno. Vsled teh ogrskih odredb je trpel zlasti jugoslovanski eksport iz vzhodnih delov države, ki morajo izvažati v prvi vrsti po Donavi in po ogrskih železnicah. Seveda bo morala država nekaj žrtvovati. Pri izvozu ca 3000 vagonov vina (250.000 hl) in pri 1 dinarju za liter bi znašal državni prispevek 25 milijonov dinarjev. Zato bi pa tudi izvoz vina zelo narasel in bi se vsota 50 milijonov dinarjev mogla dvigniti na 150 milijonov ali pa še za več.

Nov trošarinski zakon predvideva za pospešitev izvoza vina pod gotovimi pogoji premijo, ki znaša za 1 hl 40 dinarjev. To je prvi korak v cilju, da se poveča izvoz vina in s tem izboljša naša trgovska bilanca. Je to okoren način favorizacije izvoza vina in naši praktični trgovci vsaj za gotove primere smatrajo bonifikacijo po ogrskem načinu za učinkovitejšo. Praksa bo brez dvoma že tekom enega leta pokazala, kako naj se vprašanje bonifikacije izvoza uredi, da bo ustrezalo obstoječim prilikam.

Ponudbe in povpraševanja.

Julius Elbogen, Wien III., Weyrgasse No. 5, želi stopiti v poslovne zveze s tukajšnjimi tvornicami za umetna gnojila.

Reorganizacija rečne plovbe v Jugoslaviji.

Beremo sledeče poročilo: V zadnjem času smo slišali o nameri beograjskih finančnikov, da ustanovijo družbo za rečno plovbo, na koji naj bo udeležena tudi država, in sicer s 45 odstotki. Poročilo o tej ustanovitvi je nekoliko prezgodnje. V naši državi obstoji sedaj 26 družb za rečno plovbo; k temu pride še cela vrsta zasebnih lastnikov rečnoplovnih ladij. Poleg vsega tega obstoji tudi še državna rečna plovba, ki poseduje ca 57 odstotkov vseh za rečno plovbo namenjenih ladij v Jugoslaviji. Če računamo skupaj vse domače in inozemske ladje, ki prometujejo na plovbnih jugoslovanskih vodah, jih dobimo na koncu preteklega leta 360; na koncu leta 1921 jih je bilo samo 152. Večletni poskusi za spojitve državne in zasebne rečne plovbe so se izjalovili. Državna rečna plovba, kakršna obstoji od leta 1925 nadalje, ne deluje v zadovoljstvo državne prometne uprave. Tudi Srbska rečnoplovna družba, največje zasebno podjetje, ki razpolaga z 8 parniki in s 65 vlačilci, zaznamuje popolnoma nezadovoljivo obratovanje. V zadnjem času so obnovili pogajanja za zopetno spojitve obeh podjetij.

Vprašanje je: državna ali zasebna rečnja za državne ladje? S tem vprašanjem se je bavila tudi od države pred nekaj meseci imenovana preiskovalna komisija, ki se je nato odločila za zasebno rečnjo.

Spričo vsega tega se porajajo načrti za ustanovitev nove družbe. Če bi ti načrti dobili v doglednem času konkretno obliko, se to pač ne more drugače misliti kot v obliki zboljšanja tega, kar že obstoji. Jugoslovanska rečna plovba, na ladijskih enotah zelo bogata, ni mogla dobiti v donavskem prometu doslej one veljave, ki bi ji šla po njeni številčni moči. Le če bo nova tvorba združila uporabljive elemente obstoječega na način, ki bi odgovarjal orisanim potrebam, ji bomo mogli priznati smotrenost in izglede na uspeh. Omeniti moramo tu-

di še, da so zagrebški finančni krogi v odgovorih na vprašanja o teh načrtih skrajno rezervirani. Med propagatorji nove ideje imenujejo Karamata, generalnega ravnatelja Jadransko-donavske banke, in dr. Markovića, generalnega ravnatelja Eksportne banke.

Dvig obrestne mere v Avstriji.

Avstrijska Narodna banka je dvignila obrestno mero od 6½ na 7½%. Ta odredba, ki smo jo že v drugem članku naznanili, je posledica podražanja denarja na mednarodnih trgih; pričelo se je to v Ameriki in je vznemirjalo kontinentalne trge, posebno v zadnjem času. Najprvo so v Avstriji pričakovali, da bo Nemška državna banka obrestno mero zvišala in da ji bo Avstrija sledila. A Nemci so z dvigom čakali in čakali, in je bila Avstrija prisiljena, da je brez njih mero dvignila. Hoteli so preprečiti to, kar se je zgodilo v Londonu in Amsterdamu in sedaj tudi v Budimpešti, da so obrestno mero dvignili šele takrat, ko so bili odtegnjeni večji inozemski krediti. Avstrijo je vodila najbrž misel, da bi prišli ameriški kratkoročni krediti, če bi jih dvignili v večjem obsegu, le težko zopet v Avstrijo nazaj. In prav na kredite je Avstrija posebno navezana. Najprvo so mislili na ½-odstotno zvišanje in nato v slučaju potrebe zopet na ½-odstotno. Da se izognejo tej negotovosti, so se odločili za takojšnji 1-odstotni povešek. 6½-odstotna mera je bila v veljavi od julija 1928; prej je bila 6-odstotna. Seveda pomeni zvišanje veliko obremenitev za avstrijsko gospodarsko življenje, a se mu ni bilo mogoče ogniti.

Tudi ogrska Narodna banka je zvišala obrestno mero, od 7 na 8 odstotkov. Nemška državna banka ima še 6½%, pa misli tudi na 7½%. Poljska in Portugalska in sedaj tudi Ogrska so pri 8%, Italija 7%, Jugoslavija in Rumunija 6%, Anglija, Holandska, Norveška in Španija 5½%, Amerika, Danska in Češkoslovaška 5%, Švedska 4½%, Belgija 4%, Švica in Francija 3½%.

Občni zbor gremija trgovcev v Murski Soboti.

V nedeljo, dne 21. aprila t. l. se je vršil v Murski Soboti občni zbor tamšnjega gremija, ki so ga v prav lepem številu posetili gremijalni člani. Zborovanju je predsedoval nemurni gremijalni načelnik g. Čeh in podal izbrano poročilo o delovanju gremija za preteklo poslovno dobo. Murska Sobota je važen gospodarski centrum za vso Slovensko Krajino, pa je zato umevno, da je gremij posvetil predvsem veliko pažnjo otvoritvi železniškega prometa preko Hodoša z inozemstvom, prepotrebni razširitvi kolodvora v Murski Soboti in zgraditvi važnih telefonskih zvez z inozemstvom. Nadalje se je gremijalno načelstvo temeljito bavilo z vprašanjem odpiranja in zapiranja trgovin, storilo vse, da se odpravijo izrodki krošnjarstva in konsumov ter sploh posvetilo veliko brigo vsem aktualnim trgovskim vprašanjem. Z veliko vneemo se je gremij zavzel tudi za ohranitev gimnazije v Murski Soboti in za ustanovitev posebnega okrožnega sodišča s sedežem v Murski Soboti. Z ozirom na nove davčne predpise je v svrhu pravih davčnih prijav g. načelnik Čeh izvršil štiri davčna predavanja in sicer v Križevcih, Gornji Lendavi, Rogaševcih in Murski Soboti.

Načelstvo je imelo v pretekli poslovni dobi 15 sej, v katerih je razpravljalo o perečih vprašanjih, 3. septembra p. l. pa se je vršil izredni gremijalni občni zbor. Gremijalna pisarna je prejela 431, razposlala pa nad 4000 dopisov. Leta 1928 je bilo na novo izdanih 84 obrtnih listov, objavljenih pa 52, tako da znaša prirastek 32 članov. Gremij je štel 1. januarja t. l. 526 članov, pomočnikov je bilo prijavljenih 44, učencev pa 39. Proračun za bodoče leto izkazuje 38.540 Din prejemkov in ravnolotno izdatkov. Gremij se nahaja v posesti prav lepega premoženja, ki ga namerava porabiti za nakup lastne hiše.

Po poročilu g. načelnika je tajnik Zveze gremijev g. Podgoršek izbrano poročal o delovanju Zveze in raznih aktualnih trgovskih vprašanjih.

Pri raznoterosti je stavil g. načelnik Čeh še predlog, da bi odpotovala v Beograd posebna deputacija in intervenirala v svrhu otvoritve železniškega prometa preko Hodoša in Dolnje Lendave. G. podnačelnik Nemec pa je stavil predlog, da se pošlje merodajnim činiteljem primerna predstavka, da se ukine zakon o pobijanju draginje, ki pač nikakor ni v skladu z današnjimi gospodarskimi prilikami. Oba predloga je občni zbor soglasno odobril.

Po izbrnem dnevnem redu je g. načelnik zaključil lepo uspeli občni zbor s prirčno zahvalo vsem udeležencem in s pozivom, da se gremijalni člani v kar največjem številu udeležijo občnega zbora Zveze trgovskih gremijev, ki se bo vršil 25. in 26. maja t. l. v Murski Soboti.

Obseg obrtnih pravic strojarjev in krznarjev.

Srezki poglavar v N. je neki usnjarski in čevljarski zadrugi prepovedal izvrševanje krznarskega obrta, ki je obstojal v tem, da je zadruga strojila in razpečevala kosmate ovčje kože. Na to pritožbo zadruga je veliki župan ljubljanske oblasti razveljavil prepoved srezkega poglavarja, ker je bila nezakonita.

Ker pa je v zvezi z njim nastal spor o obsegu obrtnih pravic strojarjev in krznarjev, v konkretnem primeru pa glede strojarskih pravic zadruga, je veliki župan odločil na postavi § 36. obrtnega reda po zaslišanju Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. Zadruga rokodelskih obrti za sodni kraj N. v N. in Zadruga krojačev, krojač in sorodnih obrtov v Ljubljani tako-le:

Usnjarska in čevljarska zadruga N.

Dober dobiček brez rizika

Razpečuje v kraljevini SHS Fran Ksav. Ležnik,
Maribor, Cankarjeva 26

dosežete s prodajo

MAGGI-jevih izdelkov za juhe.

sme, ker je po svojem obrtnem listu, ki ga ji je izdal srezki poglavar N. dne 9. maja 1928, pod št. 9976, upravičena za strojarski obrt, izvrševati tudi kosmato strojenje kože, ki se rabijo za obuvalo, t. j. sme strojiti kože vsake vrste, torej tudi kože drobnice tako, da se ž njim volna ali dlaka ne posname. S takimi kožami sme zadržati tudi trgovati.

Svojo odločbo je podkrepil g. veliki župan z nastopnimi razlogi: Da se more prav odločiti v predmetnem sporu o razmejitvi obrtnih pravic krznarjev in strojarjev, je treba ozreti se na razvoj teh dveh obrtov.

Krznarji so bili oddavna upravičeni strojiti kožuho, jo lužiti ali pripraviti, kakršna je pač bila vrsta kožuho, tako, da je tudi po strojenju ostala dlaka ali volna na koži. Nasprotno pa jim ni bilo dovoljeno strojiti kože tako, da bi odstranili dlako ali volno. Na drugi strani pa so navadni in beli strojarji bili upravičeni, take kože strojiti in jih razpečavati le, če so dlako in volno odstranili. Le beli strojarji so imeli omejeno pravico za izdelovanje in obdelovanje kožuho po naročilu, a brez pravice razpečavanja (dovorna odredba z dne 6. septembra 1781 in vladna odredba z dne 28. decembra 1903). Razlika med navadnimi in med belimi strojarji pa je bila z novelo k obrtnemu redu z dne 5. februarja 1907, drž. zak. št. 26, z odločbo § 1., točke 27, odpravljena.

Razvoj tehnike na veljavi teh predpisov na škodo strojarjev ni nič izpremenil. Popreje so se surove kože divjačine pa tudi ovac lužile, t. j. obdelavale s soljo in ječmenovimi otrobi ali podobnimi tvarinami, vendar so bile na njih vedno dlaka ali volna. Temu luženju, ki naj bi kože zmehčalo, se je tudi reklo strojenje. Zdaj se kože stroje s pomočjo apna in drugih kemičnih in mineralnih snovi, pri čemer pa ni odločilno ali se dlaka odstrani, ali pa ostane. Tako se teleče kože z dlako vred strojijo za podelavo v škornje, ovčje in kozje kože pa z volno vred za podelavo v zimske čizme. Krznarjem nedostaje danes priprav za obdelovanje takih kož, ki naj služijo za čevljarstvo blago, te kože izdelujejo le še strojarji.

Po pričujočem se torej strojarjem vobče ne da odrekati pravica, da smejo kožuho in kože strojiti ne glede na to, ali se ž njimi odstrani volna ali ne. Za konkretni primer ste važni tudi izjavi zaslišanih obrtnih zadrug:

Zadruga krojačev, krojačič in sorodnih obrtov v Ljubljani ugotavlja, da se krznarji danes — deloma zaradi nerentabilnosti, deloma ker niso izučeni belostrojenja — ne pečajo več s strojenjem kosmatih kož in da je zato prešla ta panoga v obrt belostrojarjev; zadruga rokodelskih obrtov v N. pa, ki je ta spor sopovzročila, izpričuje historično dejstvo, da so v N. strojili kosmate kože vedno belostrojarji. Razvoj teh obrtov gre danes dejansko za tem, da se s strojenjem kož in sicer tudi kož drobnice in divjačine bavijo le še strojarji, krznarji pa se z luženjem kož, ki je spadalo svoj čas v njih pravice, le še redko pečajo, ker ne premorejo onih tehničnih in kemičnih priprav, ki jih zahteva moderno strojenje.

Čevljska in usnjarska zadruga je dobila dne 9. maja 1925 pod št. 9976 obrtni list za izvrševanje (enotnega) strojarskega obrta. Le-ta zadruga, kakor je v spisu ugotovljeno, je izdelovala kosmato strojenje ovčjih kož, ki se rabijo za obuvalo. Ker je zadruga po točki 1. svojega obratnega prometa upravičena: »nakupovati ter prodajati članom vse potrebščine za usnjarski in čevljski obrt,« po točki 3. pa »skrbeti za vnovčenje usnjarskih in čevljskih izdelkov,« se ji tedaj osporavanega obrtnega delovanja ne more braniti.

PO SVETU.

Avstrijska Narodna banka je zvišala obrestno mero od 6% na 7%.

Nemška Narodna banka je zvišala obrestno mero od 6% na 7%, lombardno obrestno mero od 7% na 8%.

Obrestno mero je zvišala tudi Ogrska in sicer od 7 na 8%; »vsled velikih sprememb v obrestnih merah mednarodnih denarnih trgov so se stavile na Narodno banko trajno velike zahteve po devizah«.

Standard Oil Co of Newyork javlja, da se je njen poslovni dobiček v preteklem letu dvignil za ca 280%.

Ameriška General Electric Co je imela v prvem letošnjem četrtletju za 27% več naročil kot v isti dobi lanskega leta.

Pasivnost avstrijske zunanje trgovine v prvem lanskem četrtletju je znašala 243 milj. šilingov, letos pa 265.4 milj. (import 729.6, eksport 464.2).

Cena aluminija bo ostala nespremenjena; tako so sklenili na londonskem zborovanju aluminijevega kartela.

Manjšina delničarjev na Ogrskem bo v novem delniškem zakonu močno zaščitena; minister je dejal, da morajo biti zaščitene sploh pravice vseh delničarjev proti špekulaciji ravnateljcev.

V sporu glede delnic General Electric Co, o katerem smo že poročali, je zmaga la zaenkrat Amerika. A vprašanje borbe angleške industrije proti premočnemu inozemskemu vplivu (Ueberfremdung) ostane še nadalje akutno.

Švedski vžigalčni trust se pogaja sedaj tudi z Litvo glede prepustitve vžigalčnega monopola in ji ponuja za to večje posojilo. V sosedni Latviji se je trust že davno vgnezdil in je sklenil tozadevno pogodbo za dolgo vrsto let.

Bank of America je za Blairom in Traders National Banko izvedla sedaj tudi fuzijo z Nassau National Banko. S tem je dosegla nova newyorška velebanka, ki jo vodi znani Giannini, glavni- co nad 500 milijonov dolarjev.

Mednarodna železničarska konferenca zboruje v Neapolu. Na dnevnem redu so zlasti vprašanja mednarodne železničarske statistike in uvedbe mednarodne železničarske vrednote.

Dva parnika z vsebino a 75.000 ton bo zgradila družba »Cunard«, To bi bila največja parnika sveta, kajti doslej največji ne dosežejo 60.000 ton. Hkrati pravijo, da bosta nova dva parnika tudi najhitrejša.

Zvezo aeronavtskih tovarn Jugoslavije s sedežem v Beogradu so ustanovili te dni v Novem Sadu. Namen zveze je pospeševanje aeronavtske industrije in zaščita njenih izdelkov.

Mednarodna zveza jekla je stavila vodilnim ameriškim tovarnam jekla predlog glede pristopa. Dogovor bi veljal za pet let.

Za izdelovanje nove vrste umetne svile sta sklenili dogovor ena nemška in ena francoska tovarna. Predelovali bodo doslej še neoprabljene surovine ob bistveno cenejši fabrikaciji.

Seja mednarodne zveze svile se bo vršila od 16. do 18. maja v Barceloni, povodom tamošnje svetovne razstave.

Mesto New-York bo najelo posojilo 52 milijonov dolarjev za gradbo podzemskih železnic; obrestna mera bo 5%, kar je največja dosedanja obrestna mera za kakšno ameriško komunalno posojilo.

Kvalitetna
znamka

Zahte-
vajte
povsod!

JUGOSLOVANSKI EKSPORT TOBAKA.

Šef državnih monopolov Todorović je po prihodu iz Prage dal zastopnikom časopisja razna pojasnila. Najprvo je opozarjal na dogovor naše monopolne uprave s češkoslovaško tobačno režijo glede vsakoletne dobave 3.500.000 kg tobaka. Zadnje njegovo potovanje je bilo v zvezi s prodajo 700.000 kg one količine. Na vrsto pride prodaja nadaljnjih partij. Seveda pa s tem enim dogovorom vprašanje naše tobačne prodaje še ni popolnoma urejeno, a se bo rešilo še v teku tekočega leta. Po novih monopolizacijskih določbah naj se omogoči pridelovanje kvalitativno dobrega tobaka tudi za eksportne namene. Pomnožena produkcija tobaka pa se ne sme izvršiti na račun manjših monopolnih dohodkov in na račun kvalitete sploh. Tudi se ne sme ovirati izpolnitev prej obstoječih obveznosti. Da štiti pridelovalce tobaka, je monopolna uprava primorana, da pridelovanje tobaka v svrhu prostega izvoza tako uredi, da morejo producenti pridelano blago tudi zares prodati. Ni pa Todorović povedal, kakaj Jugoslavija v eksportu tobaka tako zelo zaostaja za ostalimi balkanskimi državami.

Denarstvo.

Poštna hranilnica kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev uvede s 1. majem mednarodni virmanski promet s Francijo in Alžirjem. Za imetnike računa Čekovnih zavodov Ajaccio, Alger, Bordeaux, Clermont-Ferrand, Dijon, Lille, Li-gomes, Lyon, Marseille, Montpellier, Nantes, Orleans, Rennes, Rouen, Toulouse in Paris bo vršila nakazovanje Poštne hranilnice preko Čekovnega zavoda v Parizu, za imetnike računa Čekovnega zavoda Strassbourg in Nancy pa preko Čekovnega zavoda v Strassbourgu; za vsa nakazila veljajo isti pogoji kot za ostale države. Podrobna pojasnila glede mednarodnega izplačilnega in virmanskega prometa daje brezplačno podružnica Poštne hranilnice v Ljubljani. Tečaj španske pesete zelo koleba; v splošnem je nizek, v Zürichu n. pr. 73 do 75.

Industrija.

Ford in Peugeot, General Motors in Citroën. Popolnoma nepričakovano je prišla vest o dogovoru med Fordom in francosko avtomobilno družbo Peugeot. Ta udeležba ameriške avtomobilne industrije v Franciji je v toliko zanimiva, ker pogajanja General Motors s Citroënom niso imela posebnega zaključka in so dosegla menda samo dogovor o izdelovanju nadomestnih delov po General Motors v Citroënovih tovarnah. Fordov program pa vsebuje, kot poročajo, za Francijo velike konstrukcijske načrte v zvezi z že obstoječo tovarno v Bordeaux, in se pričakujejo z veliko napetostjo od Forda izgovorjene spremembe pri Peugeotu. Tako se razvija gigantski boj med ameriškim orjakom z menjajočim se uspehom tudi na evropskih tleh.

Carina.

Ameriška zaščitna carina in borba Evrope proti nji. V Baltimore v U. S. A. se je vršila konferenca ameriških trgovcev in industrijcev, ki se je udeležil trgovski minister Lemont in na kateri so v prvi vrsti razpravljali o smernicah zunanje trgovine. Po nagovoru predsednika Farrella je govoril češkoslovaški poslanik dr. Veverka o stališču evropskih držav. Poudarjal je zlasti težkoče, ki bi nastale, če bi bil izvoz evropskih izdelkov v Zedinjene države oviran po veliki uvozni carini. V sedanjih časih medsebojne odvisnosti vseh držav bi morala biti gospodarska politika vsake države tako usmerjena, da se vzdržijo tudi druge države v takšni prosperiteti, da morejo ostati dobre odjemalke izvoznih predmetov. Dr. Veverka je predsedstvo konference povabilo, naj govori na prihodnji konferenci o gospodarski politiki evropskega kontinenta.

Iz naših organizacij.

XXVIII. redni občni zbor Trgovskega društva »Merkur« za Slovenijo v Ljubljani se bo vršil v ponedeljek, dne 29. t. m. ob pol 20. uri v posvetovalnici Zbornice TOI v Ljubljani, Beethovnova ulica 10. Dnevni red: Nagovor predsednika, poročilo tajnika, blagajnika in preglednikov računov. Volitve odbora. Določitev ustanovnine, članarine in pristopnine za leto 1929. Samostojni predlogi in raznoterosti. Samostojne predloge je naznaniti 5 dni pred občnim zborom pismeno društvenemu predsedstvu.

Gremij trgovcev v Ribnici ima svoj redni letni občni zbor za leto 1928 dne 28. aprila 1929 ob 3. uri popoldne v dvorani pri g. A. Podboju (»Cenetu«) v Ribnici z običajnim dnevnim redom. Ker bo na občnem zboru razgovor tudi o reorganizaciji poslovanja gremija in o izpremembi pravil, načelstvo vabi vse člane, da se v lastnem interesu v čim večjem številu udeležijo občnega zbora.

Občni zbor gremija trgovcev za srez Kranj se vrši v torek dne 7. maja 1929 ob 16. uri v restavraciji Narodnega doma v Kranju.

Ljubljanska borza.

Tečaj 26. aprila 1929.	Povpraševanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold.	—	22'875
Berlin 1 M	—	13'51
Bruselj 1 Belg	—	7'9068
Budimpešta 1 pengő	—	9'926
Curij 100 fr.	104'40	1097'40
Dunaj 1 šilling	—	7'9978
London 1 funt	275'87	276'67
Newyork 1 dolar	—	56'803
Pariz 100 fr.	—	222'47
Praga 100 kron	168'10	168'90
Tret 100 lir	—	298'30

Vrednote: Srečke: Tobčne srečke iz leta 1888, den. 80, bl. 80; — Delnice: a) Denarni zavodi: Celjska pos. d. d., Celje, denar 158 dinarjev; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana, denar 123 Din; Prva hrvaška štedionica, Zagreb, denar 850 Din; Kreditni zavod za trgovino in industrijo, Ljubljana, denar 170 Din. b) Industrijska, trgovska in prometna podjetja: Združ. pap. Vevče, Goričane in Medvode d. d., Ljubljana, den. 120 Din; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana, denar 50; »Šeširc«, tovarna klobukov d. d., Škofja Loka, denar 105 Din; Tvornica za dušik d. d., Ruše, denar 250, blago 260 Din.

Les: Smreka—jelka: Hlodi I., II., monte 260—300 Din; brzojavni drogovi 250—280 dinarjev; bordonali merkantilni 340 do 370 Din; trami merkantilni 290—310; škorete, konične, od 16 cm naprej 620—660 Din; škorete, paralelne, od 16 cm naprej 680 do 720 Din; škorete, podmerne, do 15 cm 520 do 570 Din; deske—plohi, kon., od 16 cm naprej 550—600 Din; deske—plohi, par., od 16 cm naprej 600—630. — Bukve: Deske—plohi, naravni, neobrobjeni 490—510; deske—plohi, naravni, ostrorobi 750—1000 Din; deske—plohi, parjeni, neobrobjeni 650—850; deske—plohi parjeni, ostrorobi, 1000—1250 dinarjev; testoni 470—520; tavolete 1200 do 1250 Din. — Hrast: Hlodi I., II. 450 do 700 Din; bordonali 1300—1500 Din; deske—plohi, neobrobjeni 1300—1600 Din; deske—plohi, neobrobjeni merkantilni 900 do 1050 Din; deske—plohi, ostrorobi (podnice) 1200—1400 Din; frizi 1050—1250 Din. — Drva: bukova 20—23 Din; hrastova 19—21 dinarjev. — Železniški pragovi: 2'60 m, 14 X 24, hrastovi 50—08 Din. — Ogļje: bukovo za 100 kg 90—95 Din.

Zito: Pšenica: bačka: 80 kg, 20% primesi, prompt. deb., mlev. voz., sl. post., plačilo v 30 dneh, 287'50—290; bačka: 80 kg, 2% primesi, mlevska voz., slov. postaja, dobava v maju, plačilo v 30 dneh, 292'50 Din do 295 Din. — Koruza: »la plata«: dobava meseca maja, zacarinjeno, slov. postaja, plačilo v 30 dneh, 322'50—325; »la plata«: dobava junija, zacarinjeno, slov. postaja, plačilo v 30 dneh, 317'50—320; »la plata«: dobava julij, avgust in september, zacarinjeno, slov. postaja, plačilo v 30 dneh, 310—312'50; bačka: času primerno suha, promptna dobava, slov. postaja, plačilo v 30 dneh, 310 do 315'50; bačka: času primerno suha, dobava v maju, slov. postaja, plačilo v 30 dneh, 315—317'50. Ječmen: baranjski, pivovarski, 68/69 kg, 345—347'50; bački, ozimni, 67/68 kg, 330—332'50 Din. — Oves: bački, slovenska postaja, navadna voznina, 295—300. — Moka: pšenična 0g: feo Ljubljana, pri odjemu celega vagona plačljivo po prejemu blaga, 410—415 Din.

Tendenca: les: čvrsta; deželni pridelki: neizpremenjena. Zaključki: les: 15 vagonov; deželni pridelki: — vagonov; drugo: — vagonov.

RAZNO.

Kemični trust treh držav. Govorili smo o dogovoru kemične industrije Francije, Nemčije in Švice, ki se tiče zlasti intimnejšega sodelovanja na tehniškem polju. Eksport v Ameriko v dogovoru ni tangiran. Organizacije omenjenih treh držav ostanejo v ostalem samostojne. Beremo: Prodajni stroški barv so izredno visoki in znašajo povprečno 30 odstotkov. Skupni prodajni sistem jih bo mogel skriti na polovico. Medsebojna izmenjava barv bo ostala še naprej, a v okviru delitve dela, tako, da bodo te tri države kupovale medsebojno one barve, ki jih v lastni državi sploh ne izdelujejo ali pa ne v zadostni meri. Pomen dogovora obstoji v tem, da obstojita na evropskem kontinentu razen v omenjenih treh državah samo še dva velika producenta, ki sta izven kartela: Kemična zveza v Ustih na Labi in Union Chimique v Belgiji. Pravijo pa, da se bosta v borbi proti angleški konkurenci tudi ta dva producenta prej ali slej pridružila kontinentalnemu kartelu. Na svetovnem trgu pridejo kot tekmeči v poštov Angleži in Amerikanci. Sporazumni poskusi z Angleži so se izjalovili že pred prvim nemško-francoskim dogovorom (I. G. Farben-Kuhlmann), ker se angleški producenti niso hoteli odreči prednostnemu stališču v angleških kolonijah in dominionih. Po neki statistiki se je svetovna produkcija barv leta 1926 tako-le razdelila: Nemčija 64 milijonov meterskih stotov in 375 milijonov mark, U. S. A. 40 in 155, Anglija 137 in 98, Francija 156 in 70, Švica 10 milijonov meterskih stotov in 75 milijonov mark.

O produkciji cinka. V kartelu cinka je večina za to, da se produkcijska omejitev, ki smo jo že večkrat omenili, odpravi. Sedanja cena ca. 27 funtov ni noben povod več za vzdrževanje omejitve. O tem bo sklepala seja, ki se bo vršila te dni v Bruslju. Dementirajo težkoče, ki naj bi bile nastale v kartelu; resnih diferenc ni.

Družba bakra v Nevadi (Amerika) je producirala lani 268 in pol milijona funtov bakra, letos ga bo 330 milijonov. So tako sklenili. Polagoma mislijo zvišati produkcijo na letnih 350 milijonov funtov. Čisti dobiček v letih 1926, 1927 in 1928 je znašal 5-7, 6-8 in 15-2 milijona dolarjev.

Tudi konjunktura v Švici je v znamenju slabšanja; zlasti se to pozna v industriji čokolade, ur, čevljev in svilene-ga blaga. Strojna in kovinska industrija je sicer zaenkrat še dobro zaposlena, tri pa vsled dviganja cen za material.

Javna borza dela podružnica Ljubljana. Tedensko poročilo od 14. do 20. aprila 1929. 1. Iskalo je dela: a) iz prejšnjega tedna preostalo: 1108 moških, 323 žensk, vseh 1431 oseb; b) tega tedna novo prijavljenih: 103 moški, 18 žensk, vseh 121 oseb; skupaj: 1211 moških, 341 žensk, vseh 1552 oseb. 2. Ponujeno delo za: 217 moških, 15 žensk, vseh 232 oseb. 3. Izvršenih posredovanj: 108 moških, 9 žensk, vseh 117 oseb. 4. Odpotovalo: 11 moških. 5. Odpadlo: 16 moških, 40 žensk, vseh 56 oseb. 6. Koncem tedna ostalo v evidenci: 1076 moških, 292 žensk, vseh 1368 oseb. — Od 1. januarja do 26. aprila 1929: 1. Iskalo je dela: 2636 moških, 640 žensk, vseh 3276 oseb. 2. Ponujeno delo za: 1866 moških, 211 žensk, vseh 2077 oseb. 3. izvršenih posredovanj: 1165 moških, 135 žensk, vseh 1300 oseb. 4. Odpotovalo: 352 moških, 23 žensk, vseh 375 oseb. 5. Odpadlo: 43 moških, 190 žensk, vseh 233 oseb. 6. 20. aprila ostalo v evidenci: 1076 moških, 292 žensk, vseh 1368 oseb. — Pregled slanja na delavnem trgu: Iščejo delo moški: 3 manipulanti za lesno stroko, 1 ekonom, 22 steklarjev, 23 kovačev, 10 železostugarjev-livarjev, 3 zlatarji, 37 strojnih ključavničarjev, 78 mizarjev, 25 stavbnih ključavničarjev, 4 urarji, 14 elektromonterjev, 7 kolarjev, 3 puškarji, 8 žagarjev, 4 sodarji, 5 lapetnikov, 33 krojačev, 7 usnarjev, 9 brivcev, 5 sedlarjev, 7 knjigovozov, 1 brusar za orodje, 11 kleparjev, 1 zobotehnik, 1 strojni risar, 1 elektrotehničar, 1 pletar, 12 natakarijev, 1 predilec, 2 tkalca, 61 čevljarjev, 3 klobučarji, 1 krznar, 1 medicar, 14 mesarjev, 34 pekovi, 5 mlinarjev, 36 trgovskih pomočnikov, 36 hlapcev, 9 gozdnih delavcev, 159 navadnih delavcev, 20 pomožnih delavcev, 15 avtomehaničarjev, 21 pisarniških slug, 7 šoferjev, 18 strojnikov, kurjačev, 1 dimnikar, 73 zidarjev, 25 tesarjev, 1 krovec, 2 vodna inštalaterja, 2 laboranta kemije, 6 knjigovodij, 31 zasebnih uradnikov, 14 pleskarjev in soboslikarjev, 9 vajencev. — Iščejo delo ženske: 10 pisarniških moči, 1 kontoristinja, 6 prodajalk, 6 natakarij, 11 šivilj, 1 šivilja perila, 8 šivilj za slavnike, 1 modistinja, 1 frizerka, 1 črkoslikarica, 56 tovarniških delavk, 44 ddnaric, 9 kuharic, 2 sobarici, 46 služkinj, 10 postrežnic, 2 vajenki. — Ponujeno delo moškim: 8 hlapcem, 1 vrtnarju, 1 kamnoseku, 15 kamnolomcem, 1 pomožni moči za pilarno, 11 železostugarjem, 5 ključavničarjem za snite in štanice, 10 ključavničarjem-frezerjem, 2 kleparjem, 1 modelnemu mizarju, 1 žagarju, 1 mlinarju, 2 rezbarskim pomočnikom, 2 ličarjem, 2 usnar-

skim pomočnikom, 1 ličarju za najfinejšo delo, 1 usnarju, 1 bakrokotlarju, 8 čevljarjem, 2 krojačema, 2 krojaškim prirojevalem, 39 gozdnim delavcem, 1 zobotehniku, 1 delavcu za gospodarsko delo, 19 tesačem, 37 zidarjem, 3 pleskarjem in soboslikarjem, 1 bolniškemu strožniku, 4 fasadnim zidarjem, 2 tesarjema, 1 strojnemu ključavničarju, 2 železostugarjema, 6 navadnim delavcem, 1 železolarju, 1 električarju, 1 čevlarskemu šeparju, 5 vajencem. — Ponujeno delo ženskam: 1 tamburariji, 1 pletilki, 4 služkinjam, 1 kmečki dekli.

DOBAVA, PRODAJA.

Oddaja prevoza, nakladanja, razkladanja in prekladanja vseh vrst monopol-skega in drugega blaga se bo vršila potom direktnih ponudb pri monopolnem skladišču soli v Ljubljani. Ponudbe je vložiti do 7. maja t. l. (Pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.)

Dražba ladjedelnice v Kraljevičevci se bo vršila dne 29. aprila t. l. (dražba zgradbe, strojev in materialij) in dne 30. aprila (dražba posrednih predmetov). (Natančnejša pojasnila dobe interesi v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.)

Dobave. Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 6. maja t. l. ponudbe glede dobave 1 decimalne tehni-ce ter glede dobave koles za vrece in za-boje. — Mjesni odbor bratinske blagajne v Brezi sprejema do 9. maja t. l. ponud-be glede dobave 14 komadov blazin, polnjenih z volno ter glede dobave 24 parov copat za bolnike. — Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 10. maja t. l. ponudbe glede dobave električnih žarnic. — Dne 10. maja t. l. se bo vršila pri Gradjevinskem odelenju železniške direkcije v Sarajevu ofertalna licitacija glede dobave lesa; dne 11. maja t. l. glede dobave 55.000 kg železa, 2000 kg žebeljev, 14 komadov strojev za opravljanje tračnic; dne 13. maja t. l. glede dobave materiala za barvanje mestov in delov za namizne telefone in telegrafске pisalne stroje; dne 15. maja t. l. glede dobave raznega električnega materiala; dne 16. maja t. l. glede do-bave 3000 kg pocinkane pločevine, 3000 kilogramov železa in lesa; dne 17. ma-ja t. l. glede dobave 200 pol krovne le-penke. — (Predmetni oglasi z natančnej-šimi podatki so v pisarni Zbornice za tr-govino, obrt in industrijo v Ljubljani in-teresentom na vpogled.) — Dne 13. maja t. l. se bo vršila pri Komandi 39. peša-

dijskega polka v Celju ofertalna licita-cija glede dobave živil (riž, testenine, čebula, sladkor, zdrob, kis, kava, fižol, meso, jajca, moka, mleko, soda, mlo itd.). Pogoji so na vpogled pri omenje-ni komandi.)

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani, gradbeno odelenje, spreje-ma do 3. maja t. l. ponudbe glede do-bave hrastovega kretniškega lesa. (Po-goji so na vpogled pri istem odelenju.) — Direkcija državnega rudnika Zabukovca pri Celju sprejema do 8. maja t. l. ponudbe glede dobave 10.000 kg portland-cementa. — Vršile se bodo na-slednje ofertalne licitacije: Dne 15. ma-ja t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave 350 m² ladijske-ga poda. — Dne 18. maja t. l. pri Mi-nistrstvu vojske in mornarice, odelenje za mornarico v Zemunu, glede dobave barv in materiala za barvanje. — Dne 18. maja t. l. pri Gradjevinski upravi mornarice v Titvu glede dobave 300.000 komadov opeke, 150 ton negašenega apna, 500 ton portland-cementa, 40.000 komadov žlebnjakov ter cementnih, keramičnih in fajančnih plošč. — (Pred-metni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.) — Dne 13. maja t. l. se bo vr-šila pri Komandi 45. pešadijskega polka v Mariboru licitacija glede dobave živil (riž, ječmen, zdrob, testenine, fižol, če-bula, sladkor, kava, čaj, cikorija). — (Pogoji so na vpogled pri isti komandi.)

VELETRGOVINA
kolonijalne
in špecerijske robe

IVAN JELAČIN
LJUBLJANA

ZALOGA
sveže pražene kave,
mletih dišav
i rudninske vode.

Točna in solidna posrežba!
Zahtevajte cenik!

TRAJNO koristno darilo
je samo
'GRITZNER' in 'ADLER'
šivalni stroj, ter pisalni stroj
„URANIA“.

Znižane cene, najlepše opreme edino le
pri

JOSIP PETELINC

Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika, ob vodi. Telef. št. 2913.

R. RANZINGER, LJUBLJANA

Telefon 2060 (RAJKO RANZINGER) Telefon 2060

Špedicijsko podjetje, skladišče, carin-sko posredništvo, prevažanje pohištva

Carborundum
Elektrit
Elektro-corund
Silicium-carbid

v ploščah in kosih
za brušenje vodnih
žag, orodja, kamen-
ja in teraca nudi
najceneje

Feliks Toman ml.
Ljubljana, Resljeva c. 30

VINOCET
tovarna

vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana

nudi najfinejši in najokusnejši
namizni kis iz pristnega vina.

Tehnično in higijenično
najmoderneje ureje-
na kisarna v Ju-
goslaviji.

Pisarna:

Ljubljana, Dunajska cesta 1a, II. nadstr.

Zahtevajte ponudbo!

Naročajte in širite „TRGOVSKI LIST!“

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica šte. 50 (v lastnem poslopiu)

Brzjavke: Kredit Ljubljana :: :: Telefon šte.: 2040, 2457, 2548; interurban: 2706, 2806

Peterson International Banking Code

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safedepoziti itd.